

Використані джерела

1. Дюфрен К. Мария Каллас: биография отдельного лица / пер. с фр. Москва: Молодая гвардия, 2007. 259 с.
2. Кестинг Ю. Мария Каллас: пер. с нем. Москва: Аграф, 2001. 378 с.
3. Куфтырева Е. Л., Рапацкая Л. А. Голос расширенного диапазона: поэтапное построение процесса обучения // Вестник Московского государственного гуманитарного университета им. М. А. Шолохова. Серия «Педагогика и психология». 2013. № 2. С. 80–85.
4. Хоффман А. Е. Феномен бельканто первой половины XIX века: композиторское творчество, исполнительское искусство и вокальная педагогика: автореф. ... канд. искусствоведения: 17.00.02. Москва, 2008. 26 с.

Гриненко Світлана Миколаївна

МАЙСТЕР-КЛАСИ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ У СТАНОВЛЕННІ Й РОЗВИТКУ ГІТАРНИХ ШКІЛ ПІВДНЯ УКРАЇНИ

Гітарне виконавство півдня України по праву займає одне з провідних місць у вітчизняному музичному просторі. Активні дії, пов'язані з впровадженням розвитку мистецтва гри на класичній гітарі, які здійснюються в даному регіоні, зокрема на Миколаївщині, сприяють формуванню конкурентоспроможної освіти. За рахунок функціонування експериментальної програми з фаху «класична гітара» у Миколаївській філії Київського національного університету культури і мистецтв створюється підґрунтя для розвитку спеціалістів, які орієнтовані на європейські освітні стандарти, а не на пострадянську традицію, що функціонує на рівні різних закладів вищої освіти мистецького спрямування. Майстер-клас виступає аналогом проекту, що має інноваційну природу, є короткотривалим та таким, який сприяє розвитку культури. За рахунок організації майстер-класів та участі у них студентів, викладачів та вільних слухачів відбувається обмін досвідом, в першу чергу викладача, що його проводить. Така форма як майстер-клас впливає на розвиток мотивації до навчання, а також виступає стимулом для саморозвитку викладачів та удосконалення вже наявних методів і принципів роботи у класі класичної гітари. При проведенні майстер-класів використовуються різні форми, які залежать і від професійно-педагогічного досвіду викладача, і від специфіки аспекту, який має бути представленим. Адже можливе наголошення на особливостях звуковидобування при грі на класичній гітарі, майстерності імпровізування, опануванні новими прийомами гри, створенні доречної версії музичного твору тощо, що передбачає абсолютно різні методи презентації матеріалу.

Здебільшого майстер-класи з класичної гітари відбуваються в рамках більш масштабних подій, які мають значення для музичної культури. Їх організаторами виступають представники і вітчизняних закладів освіти, і мистецьких кіл. Майстер-класи виступають як проекти, що по-жвавляють культурне життя суспільства. При проведенні майстер-класу до лектора висувається ряд вимог, які зумовлені специфікою даного освітньо-культурного заходу. Гітарні майстер-класи мають суттєву відмінність, порівняно з уроками з фаху, які впроваджуються викладачем-гітаристом зі студентом. Гітарні уроки мають велику користь та результативність, адже вони проходять індивідуально, за рахунок чого викладач може краще обирати підхід до кожного студента. Майстер-клас лектор проводить із групою, причому у більш вільній формі, порівняно з індивідуальним уроком.

Така форма як майстер-клас може використовуватись для роботи з гітаристами-початківцями, що стимулює пробудження інтересу для подальшого навчання. Одночасно майстер-клас підходить для тих, хто вже здобув професійну освіту, бажає ознайомитись із методичними принципами інших викладачів або має недостатньо часу для планомірних занять чи самонавчання. Специфікою майстер-класу є те, що він спрямований на висвітлення певного нюансу, пов'язаного з тонкощами гри на гітарі, сприяє більш швидкому та цілісному освоєнню інструменту.

В умовах створення експериментальних програм, спрямованих на розвиток класичної гітари, як такої, що функціонує у Миколаївській філії Київського національного університету культури і мистецтв, залишається ряд дисциплін, що не входять до кола обов'язкових чи вибіркових. До таких можна віднести мистецтво імпровізації та ряд інших дисциплін. Проте за рахунок проведення майстер-класів відбувається можливість компенсувати недостатній рівень, наявний у сфері інформативного чи кадрового компонентів у певній області музично-теоретичних та практично-орієнтованих знань, вмінь та навичок. Чималий інтерес для молоді становлять майстер-класи, викладені в мережі Інтернет на персональних сайтах різних гітаристів та на спеціалізованих ресурсах. На такому сайті як GuitarMasterClass представлено великі можливості для розвитку музичних навичок гітаристів.

Протягом останніх років було проведено чимало майстер-класів з класичної гітари на півдні України. Зокрема, в Миколаєві в 2007 р. було засновано Міжнародний фестиваль гітарного мистецтва «Vivat Guitara!», який щоразу збирає чимало професіоналів та любителів гітарного виконавства. У витоків фестивалю була творча ініціатива миколаївських викладачів Вікторії Сологуб та Світлани Гриненко, які вирішили організу-

вати фестиваль, присвячений гітарі, на Півдні України. Нині серед організаторів фестивалю є Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв, Миколаївський коледж культури і мистецтв, Миколаївське відділення Національної всеукраїнської музичної спілки, Миколаївська обласна філармонія. Даний фестиваль виступає осередком, де грають не лише віртуози-гітаристи, а й викладачі, студенти класу гітари музичних академій – Одеської та Дніпропетровської, Київського національного університету культури і мистецтв, а також Миколаївського коледжу культури і мистецтв.

В рамках даного фестивалю проходять й майстер-класи іноземних викладачів, які висвітлюють власні творчі напрацювання та нові підходи до гітарного виконавства. Серед гітаристів, які проводили майстер-класи в рамках фестивалю, можна згадати як вітчизняних, так і закордонних музикантів: Урош Дойчинович (Сербія), Габріель Гійєн (Австрія, Венесуела), Ганна Іноземцева (Росія), Борис Бельський (Росія), Євген Фінкельштейн (Росія), Давид Павлович (Угорщина), Ханс Вільгельм Кауфманн (Німеччина). Майстер-класи проводили такі вітчизняні гітаристи, як: Володимир Доценко (Харків), Юрій Радзецький (Дніпро), Сергій Радзецький (Київ), Олег Бойко (Чернігів), Вікторія Жадько (Київ), Віктор Паламарчук (Львів). Дане коло майстрів дозволило об'єднати всіх тих, хто зацікавлений у формуванні гітарної школи Півдня України.

Подібні широкі можливості для творчої співпраці відкриваються не лише завдяки миколаївському фестивалю «Vivat Guitara!», а й у рамках іншого освітньо-мистецького проекту – «Guitar corporation». Даний проект включає організацію майстер-класів викладачів, композиторів-гітаристів Миколаєва, до яких нерідко долучаються як слухачі колеги з інших міст Півдня України – Одеси, Херсона (викладачі мистецьких шкіл та вишів). В 2018 р. у рамках Всеукраїнського освітньо-мистецького проекту «Guitar corporation», присвяченого дню Європи, на базі класу гітари Миколаївської філії Київського національного університету культури і мистецтв проводились відкриті майстер-класи з класичної гітари, ансамблю та оркестру гітаристів за участю професора Бременської вищої школи мистецтв Ганса Вільгельма Кауфманна (Німеччина). Доречно відмітити, що надається можливість не лише для особистої участі у цих проектах, а й дистанційного обміну творчими ідеями.

Майстер-клас виступає однією з важливих форм, необхідних для підготовки виконавця спеціальності «класична гітара». За рахунок активної участі як студентів, так і викладачів у майстер-класах відбувається обмін методичними прийомами та поширюються авторські інноваційні підходи. Все це сприяє комунікації між представниками різних вико-

навських шкіл та національних традицій. На Півдні України впроваджується активна робота, пов'язана зі становлення гітарної школи, яка відповідає європейським та світовим стандартам виконавства на класичній гітарі. Чималу роль відведено організації та проведенню майстер-класів на Миколаївщині, а також участі талановитої молоді у гітарних проектах, що проводяться в європейських країнах – Польщі, Угорщині, Німеччині, Чехії, Італії.

Данилова Лілія Олександрівна

ПИТАННЯ ПЕРІОДИЗАЦІЇ У ВИВЧЕННІ БАНДУРНОГО МИСТЕЦТВА УКРАЇНИ

Невід'ємною складовою української культури є бандурне мистецтво, формування та розвиток якого відбувається в контексті загальнокультурних процесів в різні історичні періоди. Його основою є кобзарство, що являє собою не лише виконавську, а й етичну, філософську, духовну спадщину виконавців-кобзарів. Бандурне виконавство можна сміливо вважати частиною українського академічного вокально-інструментального мистецтва, оскільки довгий час бандура-кобза несла роль акомпануючого інструменту, виводячи на передній план вокал, і будучи органічно поєднаною з ним.

На межі ХХ – ХХІ ст. особливо активно науковці, зокрема музикознавців, теоретики і практики бандурного мистецтва проявили інтерес до вивчення виконавства на бандурі в контексті історично культурного надбання. При систематизації історичних процесів у дослідників можливо виділити чотири періоди.

1) ХІХ століття – накопичення відомостей про виконавців-кобзарів, бандуристів та їх творчість (запис дум, кантів тощо). В цей час дослідниками України розглядається творчість бандуристів в репертуарному аспекті. Слід зазначити, що велику увагу фольклористи та етнографи приділяють збиранню та вивченню жанру дум, які є унікальним явищем української музичної культури.

2) Початок ХХ ст. – 40-ві рр. ХХ ст. – вивчення мистецтва кобзарів, бандуристів, започаткування та становлення професійного бандурного виконавства. Рушійною силою для нового типу досліджень стали відкриття бандурних класів при Київському державному музичному технікумі (1924), Харківському музично-драматичному інституті (1926), де проводив дослідження та здійснював відкриття засновник кобзарства як концертного жанру розробник нової конструкції бандури Гнат Хоткевич.